

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
TEN BEHOEVE VAN HET LOCATIE-ONDERZOEK NAAR
(SUB)REGIONALE TERREINEN VOOR GELUIDHINDER-
RECREATIE IN HET STADSGEWEST BREDA

ISBN 90-71887-15-4
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

Voor de duidelijkheid wil de Commissie stellen dat waar bestuurlijke aspecten ter sprake worden gebracht dit slechts plaatsvindt in het licht van de m.e.r.-procedure met het oog op de milieu-implicaties die er mee samen hangen. Er wordt dus niet beoogd hiermee te treden in bestuurlijke afweging van het bevoegd gezag. De taak van de Commissie is de toetsing op volledigheid en juistheid van de rapportage aangaande de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit.

Een belangrijk punt waarvoor ik uw aandacht wil vragen betreft de status van het besluit. Van meet af aan was duidelijk dat het besluit van de Gewestraad, waarvoor dit MER is opgesteld, te beschouwen is als een richtlijn c.q. advies aan de deelnemende gemeenten. Het Stadsgewest stimuleert en coördineert de planvorming en is als zodanig intermediair bij de subsidieverlening en planologische goedkeuring voor de realisering van terreinen door de provincie. De cruciale besluiten van bestemmingsplanwijziging en van vergunningverlening worden evenwel door de provincie en gemeenten genomen.

Het ontbreken van bindendheid van het Gewestraadbesluit ten aanzien van het besluitvormend niveau roept voor de Commissie vragen op met betrekking tot de eisen die moeten worden gesteld bij de beoordeling van het voorliggende rapport.

- a) In de eerste plaats kan het rapport worden beschouwd als een inventariserende haalbaarheidsstudie met als vraagstelling of er in het Stadsgewest geschikte terreinen voor de motorcross-, de modelauto- en de modelvliegsport te vinden zijn en welke milieu-gevolgen hiermee gepaard gaan.
- b) Voorts zouden in deze studie de verschillende soorten van alternatieven zoals legalisering van de bestaande situatie, het inrichten van lokale dan wel (sub)regionale terreinen of combinaties hiervan beoordeeld moeten worden op de milieu-gevolgen en op realisering van de beoogde doelstellingen "sanering van knelpunten" en "stringente handhaving".
- c) Tenslotte zou aan deze studie nog de eis gesteld kunnen worden dat ook wordt aangegeven welke informatie nog nodig zal zijn voor de te nemen concrete besluiten voor de aanwijzing van terreinen en voor de vergunningverlening.

In zijn algemeenheid is de Commissie van mening dat in het rapport de nadruk te eenzijdig is komen te liggen op mogelijke oplossingen voor de motorcrosssport met de daaraan verbonden moeilijkheden en te weinig aandacht is gewijd aan de modelauto- en modelvliegsport. De Commissie pleit ervoor dat oplossingen voor deze drie sporten gescheiden aan te pakken. Dit temeer omdat het er naar uit ziet dat voor de twee laatste sporten de aanwijzing van geschikte terreinen minder moeilijk zal zijn. Daarnaast kan dan afzonderlijk de aandacht worden gericht op de problemen van de motorcrosssport.

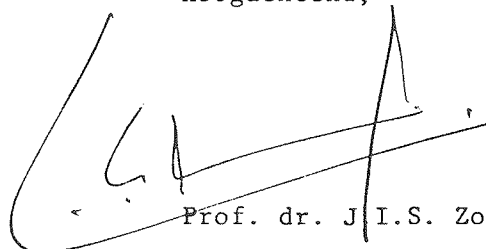
Verder is de Commissie van oordeel dat in het rapport

- Ad a) ten aanzien van de selectie van de potentiële locaties voor regionale motorcross-terreinen een redelijk beeld is verkregen, alhoewel het geluidaspect weinig inzichtelijk en ook onvolledig is behandeld en (te) weinig diepgang is betracht bij de behandeling van het natuurlijk milieu;
- Ad b) te weinig van de mogelijke alternatieven die genoemd worden in de Richtlijnen op hun milieugevolgen zijn uitgewerkt en te zeer de nadruk is komen te liggen op het vinden van een oplossing op het regionale niveau, waarbij onvoldoende rekening is gehouden met de mogelijkheden tot werkelijke realisatie op gemeentelijk niveau;
- Ad c) had moeten worden aangegeven welke nadere gegevens nog nodig zijn voor het concrete besluit op uitvoeringsniveau, vooral met betrekking tot de inrichting van de terreinen, mitigerende maatregelen voor beperking van de geluidbelasting, organisatie, beheer en exploitatie; verder zijn er onvoldoende handreikingen en richtlijnen gegeven aan gemeenten voor selectie van lokale circuits.

Samenvattend is de Commissie van oordeel dat het rapport voor het onverplichtende projectnota-niveau zeker acceptabel is, maar dat het, om een rol te kunnen spelen in de openbare besluitvorming, op het concrete uitvoerings- en vergunningenniveau aanvulling behoeft.

Tenslotte wil ik gaarne mijn waardering tot uitdrukking brengen voor het initiatief van uw Raad om op regionale schaal oplossingen te zoeken voor de problematiek van geluidhinderlijke vormen van recreatie, waarvoor het gemeentelijk niveau veelal niet toereikend is, en daaraan in het kader van het interimbeleid een milieu-effectrapportage te koppelen. De Commissie heeft het op prijs gesteld daardoor in de gelegenheid te zijn geweest ervaring op te doen met een m.e.r. op dit niveau.

Hoogachtend,

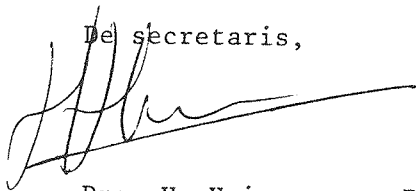
Prof. dr. J.I.S. Zonneveld.

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
TEN BEHOEVE VAN HET LOCATIE-ONDERZOEK NAAR
(SUB)REGIONALE TERREINEN VOOR GELUIDHINDER-
RECREATIE IN HET STADSGEWEST BREDA

Advies op grond van artikel 41z, lid 1 en 2 van
het ontwerp van wet tot Uitbreiding van de Wet
algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met
betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake
de inhoud van het milieu-effectrapport locatie-
onderzoek (sub)regionale geluidhinderrecreatie-
terrein(en) in het Stadsgewest Breda.

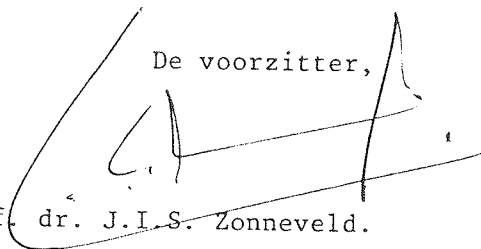
Uitgebracht aan het Dagelijks Bestuur van het
Stadsgewest Breda.

De secretaris,

Drs. H. Huisman.

De voorzitter,

Prof. dr. J.I.S. Zonneveld.

Utrecht, 13 december 1985.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING
2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN
 - 2.1 Doel en belang van de voorgenomen activiteit
 - 2.1.1 Tweeledigheid van het doel
 - 2.1.2 Aard en omvang van de vraag naar accommodatie
 - 2.1.3 Mogelijkheden voor combinatie van sporten
 - 2.2 Keuze uit de alternatieven
 - 2.2.1 Het nul-alternatief
 - 2.2.2 Locale versus regionale terreinen
 - 2.2.3 Overige alternatieven
 - 2.3 Selectiecriteria en effectbeschrijving
 - 2.3.1 Grijze en zwarte gebieden
 - 2.3.2 Inventarisatie van gegevens over het natuurlijk milieu
 - 2.3.3 Presentatie van de geluidaspecten
 - 2.4 Te nemen en eerder genomen besluiten
 - 2.5 Haalbaarheidsonderzoek versus MER
 - 2.6 Samenvatting en conclusies

BIJLAGEN

1. Overige meer gedetailleerde opmerkingen over het MER
2. Brief (116-118) van het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda van 2 oktober 1985 (kenmerk SR 31.4.1/870) aan de VCmer met het verzoek om beoordeling van het ontwerp-eindrapport / Milieu-effectrapport; Brief (116-143) van de secretaris van het Stadsgewest van 5 december 1985 (kenmerk SR 31.4.1/1098) aan de voorzitter van de werkgroep met het verzoek om opschorting van de advisering. Brief (116-141) van de voorzitter van de werkgroep van de VCmer, Prof. dr. J.I.S. Zonneveld, aan het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Oosterhout van 29 november 1985 (kenmerk U 913/Hu/116-141) met een verzoek om nadere gegevens die van belang zijn voor de locatie "de Hillen".
3. Samenstelling van de werkgroep van de VCmer.
4. Lijst van inspraakreacties (116-138).

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT TEN BEHOEVE VAN HET
LOCATIEONDERZOEK NAAR (SUB)REGIONALE TERREINEN VOOR
GELUIDHINDERRECREATIE IN HET STADSGEWEST BREDA

1. INLEIDING

Het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda heeft met de brief (kenmerk SR 31.4.1/870) van 2 oktober 1985 (zie bijlage 2) het ontwerp-eindrapport/Milieu-effectrapport (MER) Haalbaarheidsonderzoek Geluidhinderrecreatie met bijlagen toegezonden aan de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) met het verzoek, conform artikel 41z lid 1 en 2 van het voorstel van wet tot Uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage [1]), advies uit te brengen over het ontwerp-eindrapport/MER [2].

Ingevolge dit wetsontwerp dient de VCmer na te gaan of er is voldaan aan:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER (bijlage 3), welke werden vastgesteld, conform het Advies voor Richtlijnen van de VCmer van 22 januari 1985, door het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest Breda op 1 april 1985 (brief met kenmerk SR 31.4.1/322) op grond van artikel 41o, eerste lid van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.);

[1] Nader gewijzigd ontwerp van wet, Eerste Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 16814, nr. 226

[2] MER = Milieu-effectrapport
m.e.r. = milieu-effectrapportage

- het gestelde in artikel 4lj van het wetsontwerp [1];
- de eis dat het rapport geen onjuistheden bevat (ex art. 4lw, lid 2).

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de VCmer, die -onder voorzitterschap van prof. dr. J.I.S. Zonneveld- ook het voornoemde advies inzake richtlijnen voor het MER heeft uitgebracht aan het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest. De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 4. De werkgroep vertegenwoordigt in deze de VCmer en wordt verder in dit advies aangeduid met "de Commissie".

In overeenstemming met het gestelde in artikel 4lz, tweede lid van het wetsontwerp heeft de Commissie alle (in totaal 17) via het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest ontvangen bezwaarschriften, commentaren en opmerkingen die schriftelijk zijn ingebracht in beschouwing genomen. Voorts heeft de Commissie kennis genomen van het verslag van het gezamenlijke portefeuillehoudersoverleg-recreatie van de deelnemende gemeenten van het Stadsgewest van 28 oktober 1985 (kenmerk SR 31.4.2/992) en de antwoorden van de deelnemende gemeenten op de brief van 25 september 1985 van het Dagelijks Bestuur van het Stadsgewest, met het verzoek om instemming te betuigen met het ontwerp-eindrapport/MER. Voor zover deze reacties (zie bijlage 4) naar het oordeel van de Commissie relevant zijn, werden zij in het toetsingsadvies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen. In gevallen waar in verschillende reacties dezelfde punten naar voren zijn gebracht, is volstaan met het verwijzen naar die reactie, waarin het meest uitgebreid op bedoelde opmerkingen wordt ingegaan.

Ten tijde van de vaststelling van dit advies had de Commissie nog niet de beschikking over de reacties van alle gemeenten van het Stadsgewest en evenmin over de reacties van de wettelijke adviseurs: de consulent Openluchtrecreatie Ressort Zuid, de directeur van de provinciale dienst Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg en de

[1] Er zijn nog geen regels vastgesteld ex artikel 4lk van het wetsontwerp inzake m.e.r., zodat geen beoordeling aan de hand van dit artikel heeft plaatsgevonden.

inspecteur van de Volksgezondheid, belast met het toezicht op het milieu van de provincie Noord-Brabant.

Aan een verzoek van de secretaris van het Stadsgewest (brief SR 31.4.1/1098) van 5 december 1985 om de advisering van de Commissie op te schorten, mede omdat de inspraak nog niet afgerond was, is, om in de begeleidende brief genoemde redenen, geen gehoor gegeven. Voorts heeft de Commissie het antwoord van BenW van de Gemeente Oosterhout op haar brief (U 913/Hu/116-141) d.d. 29 november 1985, waarin om nadere informatie werd verzocht over de stand van zaken met betrekking tot zonering van het industrieterrein Weststad, de plannen voor de aanleg van de uitbreiding Dommelbergen-Noord en de nieuwe berekeningen van de geluidcontouren rond de potentiële locatie "de Hillen", niet afgewacht (zie bijlage 2). De Commissie volstaat hier met de constatering dat, ook voor deze locatie in het bijzonder, nog onvoldoende informatie voorhanden is voor de concrete besluiten van aanwijzing en vergunningverlening. Ten overvloede wil de Commissie nogmaals benadrukken dat het bepalen van de geschiktheid van een locatie uiteindelijk een beleidsbeslissing is, waarvoor het MER weliswaar gegevens aandraagt maar geen uitsluitsel geeft.

Het feitelijke toetsingsadvies omvat twee niveaus van commentaar. In hoofdstuk 2 worden de hoofdlijnen weergegeven, terwijl in bijlage 1 meer gedetailleerde opmerkingen worden gemaakt aan de hand van de vastgestelde richtlijnen. Alvorens over te gaan tot de toetsing in hoofdlijnen wil de Commissie een kanttekening plaatsen bij de kritische toonzetting van het advies. De thematische opzet van het hiernavolgende brengt met zich mee dat de nadruk komt te liggen op de zwakke punten in het rapport. Onbedoeld zou hiermee de indruk kunnen ontstaan, dat de Commissie geen enkele waardering zou hebben voor het verrichte werk. Bij deze wil de Commissie dit mogelijke misverstand bij voorbaat wegnemen.

2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN

2.1. Doel en belang van de voorgenomen activiteit

2.1.1. Tweeledigheid van het doel

In de Richtlijnen (paragraaf 2.1 en 2.2) en in de aanbiedingsbrief hierbij heeft de Commissie nadrukkelijk de aandacht gevraagd voor de tweeledigheid van het doel bij het locatie-onderzoek: het scheppen van ruimtelijke mogelijkheden en het oplossen van knelpunten. Hierbij stelde de Commissie dat duidelijk naar voren moest komen in hoeverre en in welke mate de mogelijk tweeledige doelstelling verwezenlijkt zal kunnen worden.

In het Eindrapport / Milieu-effectrapport worden de twee doelen als evenwaardig gepresenteerd (blz. 4): "Met het onderzoek worden de volgende twee doelen nagestreefd:

- 1) het scheppen van permanente, ruimtelijke mogelijkheden voor de beoefenaren van de geluidhindersporten motorcross, modelvliegen en modelautorijden, teneinde knelpunten te saneren;
- 2) het mogelijk maken van een stringenter beleid door het Gewest en de gemeenten jegens (il)legale geluidhinderrecreatie".

In bovenstaande formulering duidt 'teneinde' zelfs op een bovenschikking van 'sanering van knelpunten'. Met andere woorden, ten aanzien van de voorgestelde oplossingen en locaties zal getoetst moeten worden of de achterliggende doeleinden sanering en handhaving naderbij komen. In het rapport gebeurt dit op blz. 64: "Het realiseren van een of meerdere terreinen binnen de potentiële locaties (heeft) geen optimale verwezenlijking van de doelstellingen tot gevolg. Waarschijnlijk niet voor wat betreft het saneren van knelpunten en zeker niet voor wat betreft het vervullen van de sportwensen".

Hiermee wordt het hoofddoel de facto losgelaten en staat 'het vinden van permanente (sub)regionale terreinen primair' (zie blz. 34). De 'regionale' oplossing wordt een soort van a priori. Met het oogmerk

van het vinden van drie locaties (doel a, blz. 4) met een capaciteit die voldoende is voor de totale behoefte aan accommodatie wordt de indruk gewekt dat met (sub)regionale terreinen de problematiek in zijn geheel kan worden opgelost. Als dan vervolgens blijkt dat deze oplossing niet optimaal is, wordt hieruit niet de conclusie getrokken dat -aanvullend- lokale terreinen gezocht moeten worden (doel d). De lokale terreinen worden slechts genoemd in verband met het specifieke probleem van jeugd(brommer)cross en niet als onderdeel van een oplossing van de knelpunten van de geluidhindersporten in het algemeen.

2.1.2. Aard en omvang van de vraag naar accommodatie

Het rapport gaat uit van een vraagbehoefte van 1060 motorcross-liefhebbers. Het is de vraag of deze behoefte niet te krap geraamd is. De motorsportverenigingen hebben veelal ledenstops en moeten veel nieuwe leden weigeren (blz. 20). De potentiële behoefte zou veel hoger kunnen liggen, te meer daar permanente voorzieningen de actieve deelname zullen doen toenemen (blz. 112).

Bij de sport-beoefenaren zelf bestaat een duidelijke voorkeur voor lokale terreinen, liefst een per vereniging. De (sub)regionale terreinen worden gepropageerd door de overkoepelende motorsportbonden en zouden ook vanuit planologisch en milieuhygiënisch oogpunt de voorkeur verdienen. Dit vanwege de omstandigheid dat alleen bij grote terreinen speciale voorzieningen zijn te treffen zoals ingraven, geluidswallen, olie-inzamelplaatsen, etc. Uit pragmatische overwegingen hebben de beoefenaren zich hiermee verzoend (blz. 34). Het blijft evenwel de vraag of bij het inrichten van (sub)regionale terreinen de afstanden van de gebruikers tot deze terreinen niet dermate groot zijn, dat toch weer in de nabije omgeving wild- of illegaal gecrossed zal worden. Het sterkst speelt dit probleem bij de jeugdcrossers. De enige oplossing voor deze categorie lijkt te liggen in lokale terreinen (blz. 34). Hiernaast doemt nog de vraag op of circuits een werkelijk alternatief bieden voor de wildcross, waarbij het vooral lijkt te gaan om lange afstanden en afwisseling.

2.1.3. Mogelijkheden voor combinatie van sporten

Een combinatie van de motorcross-, de modelvlieg- en de modelautosport wordt door de beoefenaren niet voorgestaan, al heeft men zich op pragmatische gronden hiertegen niet verzet. Een combinatie van de modelauto- en modelvliegsport is door de storing van de radiografische besturing ongewenst. Voorts lijkt een combinatie van model-vliegsport en cross-sport niet voor de hand te liggen door de verschillende eisen die deze sporten hebben ten aanzien van het terrein. De cross vraagt een beschut terrein en wordt niet gehinderd door hoogspanningsmasten, auto- of spoorwegen. De modelvliegers vragen daarentegen een open terrein (blz. 40/41). Voorts moet een gelijktijdige beoefening van modelvliegsport en motorsport op veiligheidsgronden nader worden bestudeerd. Hier is in het rapport te zeer vertrouwd op mededelingen van de verenigingen, als zou er geen gevaar bestaan voor het neerstorten van modelvliegtuigen. Opeenvolgend gebruik door de verschillende sporten van het zelfde terrein is niet op voorhand uit te sluiten. Hier speelt echter het probleem dat de vraag naar accommodatie vooral op dezelfde tijd zal vallen (avonden/weekeinden). Een nadere overweging van de wenselijkheid/mogelijkheid van combinatie is dus gewenst.

2.2. Keuze uit de alternatieven

2.2.1. Het nul-alternatief

In zijn algemeenheid zijn de mogelijkheden voor een nul-alternatief in de zin van legalisering van bestaande terreinen naar het oordeel van de Commissie onvoldoende op de milieu-gevolgen en op het tegemoet komen aan de hoofddoelstelling onderzocht en als zodanig onvoldoende meegewogen in de eindbeoordeling en conclusies. Illustratief in dit verband is de passage "Het legaliseren van bestaande terreinen biedt geen regionale oplossing" (blz. 56). Zo

lijkt op basis van het rapport voor de modelvliegsport legalisering van de bestaande terreinen (Aalburg, Hooge en Lage Zwaluwe, Prinsenbeek) geen onoverkomelijke milieubezwaren met zich mee te brengen. Deze zijn althans niet naar voren gebracht. Ook heeft het rapport geen studie verricht naar het bestaande terrein in de gemeente Baarle-Nassau (vuilstort bij Ulicoten). Ten aanzien van deze locatie doet zich nu de situatie voor dat, alhoewel het niet in het MER behandeld wordt, dit terrein toch bestuurlijk al serieus wordt overwogen.

2.2.2. Locale versus regionale terreinen

Over het geheel genomen is het rapport uitsluitend op zoek naar (sub)regionale terreinen. Zo is de schaal van de inventarisatie en selectie onvoldoende gedetailleerd voor het vinden van potentiële lokale motorcrossterreinen en vermoedelijk ook voor regionale modelsportterreinen, getuige ondermeer de passage: "De grijze en witte terreinen kunnen wel degelijk geschikt zijn voor lokale terreinen waarbij in witte gebieden minder problemen te verwachten zijn dan in grijze gebieden" (blz. 139).

De handreiking aan gemeenten voor selectie van lokale circuits (doel d) zijn in dit licht gezien erg summier. Wat ontbreekt is kwantitatieve informatie over (m.n.) de geluidaspecten van kleine terreinen, van ca. 3 a 5 ha., bij een relatief geringe bezetting en beperkte gebruikstijden. Ontoereikend zijn de aanwijzingen dat voor lokale terreinen "de benodigde afstanden tot andere geluidgevoelige ruimtegebruiksvormen kleiner kunnen worden gesteld" (blz. 139).

2.2.3. Overige alternatieven

De beschreven alternatieven beperken zich in feite tot locatie-alternatieven, terwijl de richtlijnen (paragraaf 3.2) ook andere typen alternatieven noemen. Al die andere alternatieven worden te gemakkelijk "weggeschreven" zonder een serieuze poging te doen ze op

een zelfde niveau te beschrijving als de locatie-alternatieven. Opmerkingen als: "bij de inrichting van (sub)regionale terreinen voor geluidhinderrecreatie zal worden uitgegaan van maximale beperking van het geluidniveau m.b.v. de inrichtingsvariabelen binnen het haalbare financiële budget" (blz. 59) zijn in een MER niet acceptabel en geven voeding aan twijfel over de werkelijke geluidbelasting die op zal treden in de omgeving van een gekozen terrein.

Een tweede opmerking betreft de mogelijkheden voor bestrijding van de geluidhinder aan de bron. Een saneringsbeleid zal, naast het scheppen van ruimtelijke oplossingen, mede kunnen bestaan uit maatregelen ter beperking van de geluidproductie van de sport zelf. In het MER wordt aan mogelijkheden voor beperking van de geluidoverlast bijvoorbeeld door een betere uitlaatdemping nauwelijks aandacht gegeven.

Tenslotte had meer aandacht gegeven kunnen worden aan de mogelijkheden van het onderbrengen van deze recreatie-activiteiten in bestaande ruiszones, (gedeeltelijk) afgesloten afvalstortplaatsen, ontgrondingen, verkeerseilanden of leegstaande fabriekshallen. Het rapport volstaat hieromtrent met de opmerkingen dat voor een (sub)regionale oplossing van de knelpunten deze alternatieven niet toereikend zijn, maar mogelijk op lokaal niveau een uitkomst bieden (blz. 60).

2.3. Selectiecriteria en effectbeschrijving

2.3.1. Grijze en zwarte gebieden

Het onderscheid tussen de criteria voor het vaststellen van 'zwarte' en 'grijze' gebieden op de Vetokaart (kaart 3) is in een aantal gevallen nogal arbitrair. Dit is echter van belang omdat rond 'zwarte' gebieden een 'grijze' zone van 350 m. wordt aangehouden. Het speelt vooral bij ganzen- en weidevogelgebieden die als grijze zone zijn beschouwd. De kwetsbaarheid van deze gebieden voor verstoring rechtvaardigt naar het oordeel van de Commissie het onderbrengen hiervan in 'zwarte' gebieden. Deze vogels zijn sterk gevoelig voor de visuele verontrusting die op zal treden rond motorcross- en modelsportterreinen.

Witte' gebieden behoren niet aan 'zwarte' gebieden te grenzen. Dit komt echter wel voor en vraagt dus om toelichting. De keuze van de breedte van de bufferzone (350 m.) om 'zwarte' gebieden wordt summier toegelicht en beargumenteerd.

2.3.2. Inventarisatie van gegevens over het natuurlijk milieu

De beschrijving van de natuur-component is over het algemeen weinig systematisch en er wordt te weinig informatie gegeven. Voor de aanwezigheid van ganzenpleisterplaatsen zijn verouderde c.q. onvolledige gegevens gebruikt. Uit een recente inventarisatie (zie Ganzenpleisterplaatsen in Nederland, L.M.J. van den Bergh, RIN-rapport 85/16, 1985) blijkt dat 8 van de 11 geselecteerde terreinen gesitueerd zijn in ganzenpleisterplaatsen. De geschiktheid van deze terreinen moet derhalve in twijfel worden getrokken. Bij een juist gebruik van bovengenoemde gegevens zouden grote delen in het noorden van het Stadsgewest 'grijs' moeten worden ingekleurd. Dit is ook van belang voor een mogelijke aanvullende selectie van locale terreinen. Voor de drie geselecteerde voorkeur-terreinen heeft deze nieuwe informatie

echter geen gevolgen. Buiten de wintermaanden, wanneer de ganzen hier niet verblijven, zouden deze gebieden overigens wel in aanmerking kunnen komen.

2.3.3. Presentatie van de geluidaspecten

Verzuimd is om conform de richtlijn om contouren van 40 t/m 60 dB(A) te schetsen (paragraaf 6.1). In het kaartbeeld is volstaan met 55 dB(A) contouren. In vergelijking met de ook in het kaartbeeld verwerkte geluidkartering rond andere bronnen, waarvan wel de 40 dB(A) contouren worden gegeven wekt dit een verkeerde en misleidende indruk. Door het gehele verhaal wordt teveel de indruk gewekt dat buiten de 55 of eventueel 50 dB(A) contour geen effecten meer aanwezig zijn. Het is echter niet voor niets dat de richtlijnen het te beschouwen effectgebied relateren aan het heersende achtergrondniveau. Bij 35 dB(A) achtergrond is 40 dB(A) al een wezenlijk effect! Door de fixatie op niveau boven de 50 dB(A) wordt geen recht gedaan aan het recreatief gebruik van delen van het landelijk gebied in het Stadsgewest. Een en ander heeft vooral betekenis voor het zuidelijk deel van het Stadsgewest, i.c. Baarle-Nassau, Zundert. Daar waar aanwijsbaar recreatie plaatsvindt is het heersende achtergrondgeluidniveau even wezenlijke als de 50/55 dB(A)-norm voor de woonfunctie.

2.4. Te nemen en eerder genomen besluiten

In het MER en in de bijlage A worden een reeks van plannen, notities en besluiten genoemd die aan dit initiatief vooraf zijn gegaan, dan wel van invloed zijn op de realisering ervan. Voorts zijn verslagen toegevoegd van gesprekken met de deelnemende gemeenten. Het wordt evenwel niet duidelijk in hoeverre hierin harde beperkingen of randvoorwaarden worden gesteld aan een stadsgewestelijke oplossing. Met betrekking tot de mogelijkheden voor legalisering van bestaande terreinen is in het rapport uitgegaan van de terughoudendheid van

enkele gemeenten om mee te werken aan dit nul-alternatief; mede hierom is dit alternatief verworpen. Bij de selectie van potentiële (sub)regionale terreinen heeft de gemeentelijke opstelling ten aanzien van de geluidhindersporten evenwel geen rol gespeeld. Los van een oordeel over wat de juiste benadering was in deze situatie, is hier sprake van een inconsistentie die om een verduidelijking vraagt.

2.5. Haalbaarheidsonderzoek versus MER

Er blijkt steeds weer een groot spanningsveld te zijn tussen de voor alternatievenstudies vaak globale beschrijving van de effecten, die voor een vergelijking op dit projectnota-niveau vaak voldoende is, en de benodigde gedetailleerde effectbeschrijving, die past bij een ja/nee beslissing. De functies van een haalbaarheidsstudie en een MER zijn hier vermengd, wat leidt tot een overmatige nadruk op het aspect vergelijken en een onderbedeling van de vraag hoe goed of slecht het "beste" of "minst slechte" alternatief nu eigenlijk is. Bij een MER zou de opdracht horen te luiden: "beschrijf wat de gevolgen zijn van wat je wilt" en niet zozeer "zoek de plek waar het kan". De hierboven beschreven vermenging is toe te schrijven aan het feit dat het Stadsgewest zowel de rol van initiatiefnemer als van bevoegd gezag aanneemt, en het daarnaast de vraag is of het bevoegd gezag wel echt bevoegd is. In de wettelijke m.e.r.-procedure is de initiatiefnemer degene die voornemens is de activiteit uit te voeren en het bevoegd gezag de overheidsinstantie die het cruciale besluit dat bepalend is voor het al dan niet wenselijk zijn en/of toelaatbaar zijn van die activiteit, moet nemen. In de onderhavige situatie, die omschreven kan worden als het "projectnota-niveau", zijn deze twee rollen eigenlijk niet aan de orde. Er heeft weliswaar een redelijke inperking van het aantal alternatieven plaats gehad (de taak van de initiatiefnemer) maar de verzamelde gegevens over de milieu-effecten zijn niet gericht op een besluit van een bevoegd gezag (gemeente en provincie) tot instemming met een locatie. Overigens is het van belang te releveren dat ten aanzien van het beleidsterrein recreatie de taken wettelijk nauwelijks vastliggen. In deze context zou, indien de gemeenten daartoe het Stadsgewest had gemachtigd, deze laatste

kunnen optreden als bevoegd gezag. Dan zou, indien gemeenten bij het bestemmingsplanbesluit zich baseren op het Gewestraadbesluit, dit als een cruciaal besluit aangemerkt kunnen worden. Gezien de inspraakreacties lijkt echter voorshands een dergelijke gang van zaken niet waarschijnlijk (zie bijlage 4).

2.6. Samenvatting en conclusies

Het doel van het onderzoek behelsde het vinden van permanente (sub)regionale terreinen, teneinde de knelpunten te (kunnen) saneren als ook een stringenter beleid ten aanzien van (il)legale geluidhinderrecreatie mogelijk te maken. Ten aanzien van het eerste doel kan worden opgemerkt dat het rapport voor de selectie van potentiële locaties voor regionale motorcrossterreinen een redelijk beeld heeft opgeleverd, zij het dat het geluidaspect op een weinig inzichtelijke manier is behandeld en de inventarisatie van het natuurlijk milieu onvolledig was. Omdat er enkel gezocht is naar gecombineerde terreinen voor motorcross en de modelsporten is aan de modelsporten te kort gedaan. De selectiecriteria waren afgestemd op de qua milieu-effecten dominante motorcross, waardoor de schaal van de inventarisatie en selectie onvoldoende gedetailleerd was om potentiële regionale terreinen voor de modelsporten te vinden. Indien naar afzonderlijke terreinen voor de modelautosport en de modelvliegsport was gezocht, waren deze wellicht makkelijker aan te wijzen.

De tweeledigheid van het doel is onvoldoende tot z'n recht gekomen in het rapport. De nadruk is te zeer gelegd op wat wordt genoemd het primair doel "het vinden van permanente (sub)regionale terreinen" en te weinig op het achterliggende -feitelijk bovengeslikte- doel "het saneren van knelpunten" en het mogelijk maken van een stringenter beleid ten aanzien van (il)legale sportbeoefening. De Commissie heeft in dit verband opgemerkt dat onvoldoende studie is verricht naar de milieu-gevolgen van bestaande terreinen en dat ten onrechte weinig aandacht is gegeven aan de bijdrage die locale terreinen kunnen leveren aan het oplossen van knelpunten. De Commissie constateert dat voor de bestaande terreinen

het rapport is uitgegaan van mededelingen van de respectievelijke gemeenten over de milieubelasting, planologische inpasbaarheid en legaliseringsmogelijkheden, terwijl bij de selectie van voorkeurterreinen geen rekening is gehouden met een gebleken gemeentelijke terughoudendheid. Hierdoor kan een situatie ontstaan dat voorkeur-terreinen geen rol meer lijken te spelen in het overleg, terwijl terreinen die niet in het rapport worden behandeld bestuurlijk reeds serieus worden overwogen.

Tenslotte is de Commissie van mening dat voor een uiteindelijk besluit tot de aanwijzing en aanleg van een terrein aanvullende gegevens nodig zijn over inrichting, exploitatie en beheer.

BIJLAGEN BIJ HET TOETSINGSADVIES OVER HET
MILIEU-EFFECTRAPPORT TEN BEHOEVE VAN HET
LOCATIE-ONDERZOEK NAAR (SUB)REGIONALE
TERREINEN VOOR GELUIDHINDERRECREATIE IN
HET STADSGEWEST BREDA

Bijlagen 1 t/m 4

BIJLAGE 1

Aanvullende en meer gedetailleerde opmerkingen over het MER, aan de hand van de richtlijnen van 22 januari 1985 (116-86).

1. INLEIDING
2. DOEL EN BELANG
3. DE VOORGENOMEN AKTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING
TE NEMEN ALTERNATIEVEN
 - 3.1 Het nul-alternatief
 - 3.2 Regionale versus locale terreinen
 - 3.3 Overige alternatieven
4. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN
5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU, ALSMEDE DE TE VERWACHTEN
ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU
6. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU
 - 6.1 Geluid
7. VERGELIJKING VAN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN HET MILIEU
MET DE BESCHREVEN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN ELK VAN DE IN
BESCHOUWING GENOMEN ALTERNATIEVEN
8. OVERZICHT VAN DE LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE
9. SAMENVATTING
10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

